

PEDAGOGIK MAHORAT

MS
2021

БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ОШИРИШДА ИНТЕРФАОЛ ТАЪЛИМ МЕТОДЛАРИДАН Фойдаланиш

Мақолада бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларининг педагогик маҳоратини ошириш педагогик муаммо эканлиги асосланган, бўлажак педагогларнинг педагогик маҳоратини оширишда интерфаол таълим методларининг ўрни ва аҳамияти баён этилган.

Калим сўзлар: интерфаол методлар, педагогик маҳорат, бошланғич синф ўқитувчиси, пассив ўқитиш модели, фаол ўқитиш модели, интерфаол ўқитиш модели.

Статья основана на том, что повышение педагогического мастерства будущих учителей начальных классов является педагогической проблемой, роль и значение интерактивных методов обучения в повышении педагогического мастерства будущих учителей.

Ключевые слова: интерактивные методы, педагогические навыки, учитель начальных классов, модель пассивного учителя, модель активного обучения, модель интерактивного обучения.

The article is based on the fact that improving the pedagogical skills of future primary school teachers is a pedagogical problem, the role and importance of interactive teaching methods in improving the pedagogical skills of future teachers.

Key words: interactive methods, pedagogical skills, primary school teacher, passive teacher model, active teaching model, interactive teaching model.

Кириш. Янги тахрирдаги “Таълим тўғрисида”ги Қонунда Янги Ўзбекистонни барпо этиш шароитида юксак маънавий–ахлоқий салоҳиятга, замонавий касб–кор малакаларига, ижодий ва ижтимоий фаолликка, мантикий тафаккурга эга бўлиб, ҳаётдаги муаммоларнинг оқилона ечимини топиш маҳорати билан қуролланган, давлат ва жамият вазифаларини одилона баҳолай оладиган мутахассисларнинг янги авлодини тайёрлаш, шунингдек, ҳар томонлама баркамол, таълим ва касб–хунар дастурларини онгли равишда мукамал ўзлаштирган, масъулиятни чуқур ҳис қиладиган кадрларни тарбиялаб вояга етказишни назарда тутган ижтимоий–педагогик ғоя илгари сурилган. Бошланғич синф ўқитувчиларини тайёрлайдиган ўқув юртларидаги бўлажак кадрларда ижодий ва мантикий фикр юритиш кўникмаларини шакллантириш, таълим–тарбия шакллари ва усулларини янгилаш ва бойитиш долзарб вазифага айланган.

Асосий қисм. Ҳар қандай мураккаб замонавий ахборот коммуникация технологиялари, интеграциялар, фан соҳасидаги оламшумул янгиликлар аввало ўқитувчи томонидан ўзлаштирилиб, сўнгра унинг билими, савияси, қобилияти эвазига ўқувчилар онгига ва тафаккурига етказилади. Ўқитувчига нисбатан қўлланиладиган “педагогик маҳорат” атамаси ҳеч қачон ўз мавқеини йўқотмайди, балки тобора такомиллашиб, бойиб ва замон талабларига мос ўзгариб бораверади.

Барча касб–корлар тизимида ўқитувчилик касби муҳим ижтимоий аҳамият касб этади. Зеро, ўқитувчи ёш қалблар камолотининг меъморидир. Бугун у ёшларни ғоявий–сиёсий жиҳатдан чиниктириб, табиат, жамият, тафаккур тараққиёти, қонуниятларини ўргатар экан, аввало, у ёш авлодни келажак меҳнат фаолиятига тайёрлаши, касб–хунар эгаллашларига кўмаклашиши ва жамият учун муҳим бўлган ижтимоий–иқтисодий вазифани ҳал этишга чоғламоғи даркор. Ана шу маъсулият ўқитувчидан ўз касбининг моҳир устаси бўлишни, ўқувчи–ёшларга тарбиявий таъсир кўрсатиб, уларнинг кизиқиши, қобилияти, истеъдоди, эътиқоди ва амалий кўникмаларини ҳар томонлама ривожлантиришнинг оптимал йўллари излаб топадиган касб эгаси бўлишни талаб этади. Бунинг учун педагогик маҳорат фани ўқитувчидан доимо касбий маҳорати устида изланиш учун, унга турли шарт–шароитлар яратиши, керакли моддий ва илмий–методик ёрдам кўрсатиши ҳамда ўқитувчининг ижодий ташаббускорлигини оширишига кўмаклашади.

Педагогик маҳорат - бу ўқитувчи–тарбиячининг шундай шахсий (болажонлиги, хайрихоҳлиги, инсонпарварлиги, меҳрибонлиги ва ҳ.к.) ва касбий (билимдонлиги, зукколиги, фидойилиги, ижодкорлиги, эрудитсияси ва ҳ.к.) фазилатларини белгилайдиган хусусиятки, у ўз ўқув фанини чуқур ва атрофлича билишида, педагогик–психологик ва методик тайёргарлигида, талаба–ёшларни ўқитиш, тарбиялаш ва ривожлантиришнинг оптимал йўллари излаб топиб, амалий фаолиятга қўллашида намоён бўлади.

“Педагогик энциклопедия”да педагогик маҳорат атамасига қуйидагича изоҳланган: “Ўз

касбининг моҳир устаси бўлган, юксак даражада маданиятли, ўз фанини чуқур биладиган, ёндош фанлар соҳаларини яхши таҳлил эта оладиган, тарбиялаш ва ўқитиш услубиятини мукамал эгаллаган мутахассис”. Ушбу таърифнинг моҳиятидан келиб чиқиб ўқитувчининг педагогик маҳорати тушунчаси мазмунини шундай изоҳлаш мумкин:

1. Маданиятнинг юқори даражаси, билимдонлик ва ақл заковатнинг юксак кўрсаткичи.
2. Ўз фанига доир билимларнинг мукамал соҳиби.
3. Педагогика ва психология каби фанлар соҳасидаги билимларни пухта эгаллаганлиги, улардан касбий фаолиятида фойдалана олиши.
4. Ўқув-тарбиявий ишлар методикасини мукамал билиши.

Ушбу масъулиятли вазифалар ўқитувчидан ўз касбининг моҳир устаси бўлишни, ўқувчиларга тарбиявий таъсир кўрсатиб, уларнинг қизиқиши, қобилияти, истеъдоди, эътиқоди ва амалий кўникмаларини ҳар томонлама ривожлантириш йўлларини излаб топадиган касб эгаси бўлишни талаб этади.

Бунинг учун доимо ўқитувчиларнинг касбий маҳоратини, кўникма ва малакаларини ошириб бориш, уларга ҳар томонлама ғамхўрлик қилиш, зарур шарт-шароитлар яратиш, керакли моддий ва илмий-методик ҳамда техник ёрдам кўрсатиш, ўқитувчиларнинг ижодий ташаббускорлигини мунтазам ошириб боришга кўмаклашиш лозим.

Шундай қилиб, педагогик маҳорат эгаси бўлиш учун ўқитувчи ўз ўқув предметини давр талаблари асосида билиши, педагогика, психология, методика фанларини мукамал ўзлаштириши ҳамда инсонийлик, меҳнатсеварлик ва фидойилик каби маънавий-ахлоқий фазилатларни ўзида таркиб топтириши лозим.

Шу ўринда эътироф этиб ўтиш жоизки, педагогик маҳорат ўқитувчи-тарбиячи касбий ва шахсий фазилати тўғрисидаги фан сифатида маълум методологик асосга эга. Дарҳақиқат, ўқитувчи касбий маҳоратини шакллантиришнинг илмий-назарий, методологик ва амалий йўналишлари Ю.П.Азаров, Т.И.Гоноболдин, А.К.Кузмина, О.А.Абдулина, А.В.Мудрик, Н.В.Кухарев, В.А.Селастёнин, В.А.Кан – Калик, Н.Д.Никандров, А.В.Петровский, Умар аз Замахшарий, Бурхониддин Зарнуджий, Абу Наср Форобий, Ибн Сино, Юсуф Хос Ҳожиб, Алишер Навоий, М.Очилов, К.Зарипов, В.А.Крутетский, Ж.Г.Йўлдошев, Э.Ғозиев, У.Маҳкамов, А.Холиқов, Б.Ходжаев ва бошқаларнинг илмий асарларида ёритилган. Уларнинг таъкидлашларича, ўқитувчи ўз фанининг билимдони бўлиши билан бирга, инсонпарвар, адолатли бўлиши, миллий тарбия тарғиботчиси ҳамда комил инсон сифатида ўзида шахсий-касбий сифатларни таркиб топдирган касб эгаси бўлиши лозим.

Ҳозирги замон хорижий олимлар илмий педагогик тадқиқотлари таҳлиliga кўра, ўқитувчининг касбий маҳоратини ошириш муаммоларини ҳал этиш қуйидагича талқин этилади:

- ўқув-тарбиявий жараёни ташкил этишнинг энг қулай усулларини топиш ва жорий этиш;
- ўз меҳнатини мунтазам илмий асосда ташкил эта олиш;
- ўқитувчи педагогик қобилиятини ва педагогик маданиятини ошириш: педагогик муаммоларни моҳирона ҳал этиш йўлларини такомиллаштириш;

- амалий ва назарий билимларни доимий ошириб бориш;
- касбий ижодкорликни узлуксиз ривожлантириш.

Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, Шарқ ва Ғарб олимлари томонидан таҳлил қилинган ўқитувчи касби ҳақидаги кўпгина мулоҳазалар ҳозирги кунгача ўз аҳамиятини сақлаб келмоқда, демак миллати ва келпб чиқишидан қатъий назар аждодлар меросини такомиллаштириш эвазига ҳозирги кунда таълим ва тарбияни янада юксак босқичларга кўтариш мумкин.

Олий таълимнинг ривожланган ахборот майдони жуда мураккаб тизим бўлиб, у идеал тарзда ўқув жараёни сифатини ошириш мақсадида муассасанинг барча тузилмаларининг самарали ўзаро алоқалари учун шароит яратиши керак. Бўлажак мутахассисларнинг касбий маҳоратини ошириш учун барча педагогик имкониятлар, моддий-техника, молиявий, вақт ва бошқа ресурслардан самарали ва унумли фойдаланиш талаб этилади.

Замонавий педагогика фани таълим мазмунини янги таҳлил қилади. Педагогик амалиётда ахборот технологиялари ҳали ҳам устун бўлиб келмоқда, жамиятнинг объектив эҳтиёжлари эса шакллантирувчи ва шахсга йўналтирилган технологияларни кенг жорий этиш муаммоси долзарб бўлиб ҳисобланади. Таълим жараёнини модернизациялаш нафақат ўзлаштирилган фанларнинг мазмунини ўзгартиришга, балки ўқитиш методларига ёндашувларни такомиллаштиришга, ўқув жараёнида талабалар фаолиятини фаоллаштиришга, ўзлаштирилган назарий маълумотни амалиётга қўллаш қобилиятини шакллантиришга қаратилган.

Олимлар томонидан олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, репродуктив ёндашувларнинг кенг тарқалиши талабаларнинг аксарият қисми ўрганишга бефарқ муносабатни, учиндан бирида - салбий муносабатни шакллантиради. Шу муносабат билан, таълим жараёнида талаба таъсир кўрсатувчи субъект эмас, балки мустақил равишда керакли маълумотларни топиши, маълум бир мавзу бўйича тенгдошлари билан фикр алмашиши, баҳс- мунозараларда қатнашиши, турли ролларни ижро этиши, далилларни топиши ва таржима қилиши жуда муҳимдир.

Талабаларнинг коллектив маданиятини шакллантириш зарурияти ҳаётнинг ўзи, хусусан, замонавий жамоат талабалар - бўлажак ўқитувчиларнинг умумий таълимига қўядиган ижтимоий буюртма билан белгиланади. Ушбу тартиб ижтимоий фаол, ташаббускор ижодий шахсни тарбиялаш, ҳар бир талабанинг қизиқиши ва индивидуаллигини ривожлантиришдан иборат. Индивидуал ва дифференциал ёндашув асосида талабаларнинг қизиқишлари доираси ва умумий маданиятини кенгайтириш учун ўқув жараёнида қўлланиладиган энг мақбул ташкилий шакллар, методлар ва ўқитиш услубларини танлаш зарур.

Талабалар фаоллигини ошириш муаммолари ҳозирги замон педагогика фани ва амалиётининг энг муҳим муаммолари сирасига киради. Ўқитувчилар учун яратилган замонавий дарсликлар, ўқув қўлланмалари талабаларнинг фикрлаш, диққат ва бошқа фаолият турларини шакллантириш учун дарс тайёрлашга имкон беради. Сермаҳсул дарс нафақат мутлақ ва мустақкам билимларни, балки уни ҳар қандай вазиятларда ишлатиш, мустақил равишда билимларни эгаллаш ва масалаларни ечишда тажриба шакллантириш қобилиятларини ривожлантириши керак. Шу муносабат билан талабаларнинг интеллектуал, жисмоний, ҳиссий-иродавий, билим қобилиятларини ривожлантириш бўйича аниқ мақсадга қаратилган ишларнинг долзарб масаласи мавжуд. Ушбу муаммони ҳал қилишда энг яхши натижаларни фақат ўқув жараёнида талабаларнинг фаол позицияси мавжуд бўлганда олиш мумкин.

Ўқув фаолияти жараёнида талабаларнинг ташаббускорлик принципи дидактикада асосий тамойиллардан бири бўлган ва бўлиб қолмоқда. Ташаббускорлик муҳим мотивация даражаси, билим ва кўникмаларни ўзлаштиришга онгли эҳтиёж, самарадорлик ва ижтимоий меъёрларга риоя қилиш билан тавсифланадиган фаолиятни англатади. Бу ўзи тез-тез пайдо бўлмайди, лекин мақсадга мувофиқ ўзаро таъсир ва педагогик муҳитни ташкил этиш натижасида, яъни ўқитувчи иш тизимида педагогик технологияларни қўллаш натижасида вужудга келади.

Ўқитиш жараёни ўқитувчи учун ҳам, талаба учун ҳам ўзаро қизиқарли ва мазмунли бўлиши учун машғулотларни режалаштириш қандай зарур?

Анъанавий педагогика ҳар қандай методларни таклиф қилади, масалан, масъулиятни тарбиялаш, мотивацияни ривожлантириш, ўқув материални таълим имкониятларига мослаштириш ва ҳ.к. Аммо замонавий таълим муҳити таълимнинг ўзаро таъсирининг янги шакллари излашни ва ривожлантиришни талаб қилади.

Таълим самарадорлиги ҳар доим ўқитувчиларни тайёрлаш сифати ва узлуксизлигига боғлиқ. Бугунги кунда ўқитувчи ҳали ҳам ўқув жараёнининг ҳал қилувчи бўғини бўлиб қолмоқда, аммо ахборот технологиялари ва таълимнинг интеграцияси ўқитувчининг янги ролини шакллантиришга ёрдам беради. Юқори технологияли муҳитда ўқитувчи нафақат маълумот ва академик фактларнинг калитидир, балки ўқувчиларга ўқув жараёнини ўзи тушунишига ёрдам беради. Ўқитувчи талабаларга керакли маълумотни топишда, унинг берилган талабларга мувофиқлигини аниқлашда, шунингдек, ушбу маълумотлардан келиб чиқадиган муаммоларга жавоб бериш ва мураккаб саволларни ечишда фойдаланиш мақсадга мувофиқлигини тушунишда ёрдам беради.

Олий ўқув юртларида ўқитишнинг интерактив шакллари ўқитувчиларга ўқув материалларини тежаш ва такомиллаштириш, ўқитишнинг янги инновацион усулларини рағбатлантиришга имкон берадиган замонавий жараённи ташкил этиш воситаларига таянади.

Таълим тизимини модернизациялаш ва уни шахс имкониятларига тўлиқ мослаштиришга кўмаклашувчи замонавий таълим тизимининг асосий вазифаларидан бири таълим олувчиларда ташаббускорлик, мустақиллик, креативлик сифатларини қарор топтириш ва ривожлантиришдан иборат этиб белгиланган. Шу нуқтаи назардан ёндашадиган бўлсак, мутахассислар тайёрлаш тизимини модернизациялаш, педагогик фаолият самарадорлигини таъминлашнинг асосий шартларидан бири - уларда касбий фаолиятга нисбатан креатив ёндашувини ривожлантиришдан иборат.

Муҳокама ва натижалар. Бўлажак ўқитувчиларда педагогик маҳоратни ривожлантиришнинг зарурлиги ўзаро фаол муносабатлар таъсирида ривожланадиган кўникмаларни шакллантириш имконини беради. Бу эса олий таълим муассасаларидаги таълим муҳити, ўқитиш шарт-шароитлари ва

методларининг интерфаол характер касб этишини таъминлашни талаб қилади. Интерфаол таълим жараёнларини ташкиллаштиришнинг касбий-ижтимоий зарурати куйидагилардан иборат:

- креатив фаолиятга бўлган эҳтиёжнинг мавжудлиги;
- касбий тайёргарлигининг такомиллашуви;
- интерфаол таълимнинг самарали жиҳатлари;
- ўқитиш моделлари ва таснифланиши.

Бугунги кунда ўқитувчининг шахсияти ва фаолиятига бўлган талаблар билан олий таълим муассасалари битирувчиларининг тайёргарлик даражалари орасида сезиларли зиддиятлар кузатилмоқда. Шу билан бир қаторда ўқитувчилар тайёрлашнинг мавжуд тизими билан бўлажак ўқитувчи фаолиятининг касбий-ижодий тавсифи орасида ҳам номутаносибликлар кузатилмоқда. Бунинг натижасида ўқитувчилар билан таълим олувчилар орасида тўсиқлар ва бўшлиқ вужудга келди, ўқитувчининг таълим жараёнидаги яқка ҳукмронлиги қарор топди. Шу билан бир қаторда, улар аксарият ҳолларда, асосан, ўқув дастурлари ва дарсликларга боғланиб қолдилар, уларнинг креатив фаолиятларини ривожлантиришга етарлича эътибор қаратилмади. Бу эса, ўз навбатида, ўқитувчилик касбининг ижтимоий мавқеи ва обрўсига путур етказди. Чунки бўлажак ўқитувчиларни тайёрлаш тизими жамият эҳтиёжлари ва унинг ўткир муаммоларидан узоқлашган эди. Шу нуқтаи-назардан, эркин ва шахсга йўналтирилган интерфаол таълим муҳитини шакллантириш, бугунги кунда педагогик тадқиқотнинг устувор йўналишларидан бири сифатида баҳоланмоқда.

Мавжуд концепцияларнинг таҳлили шуни кўрсатадики, шахсга йўналтирилган таълим жараёнида ўқитувчининг педагогик вазифалари таълим олувчиларга шахсий-ҳиссий таъсир кўрсатиш имкониятларини ифодалаб, ижтимоий маданий муҳитнинг ўзгариши шароитида таълим жараёни барча субъектларининг шаклланишига таъсир кўрсатади.

Маълумки, шахсга йўналтирилган таълим жараёни репродуктив характердаги анъанавий ўқитиш тизимига муқобил тарзда вужудга келди. Унинг ўзига хос жиҳати - таълим олувчиларнинг мустақил, иждоий фаолиятларини ривожлантиришга йўналтирилганлигидадир.

Шахсга йўналтирилган таълим жараёнини ташкил этишга қаратилган педагогик фаолият куйидагилар билан бевосита боғлиқдир:

- таълим олувчиларни шахсга йўналтирилган таълим жараёнига махсус тайёрлаш;
- махсусдор таълим муҳитини ташкил этиш;
- муайян ўқув предметлари бўйича махсусдор ўқув материаллари ва дидактик топшириқлар тизимини танлаш ва лойиҳалаштириш кабилар.

Шахсга йўналтирилган таълим назарияси ўзида компетентлиликка асосланган ёндашув ҳамда лойиҳачиликка йўналтирилган муаммоли таълим парадигмаларини мужассамлаштиради. Шахсга йўналтирилган таълим назариясидаги мазкур ёндашувлар ва технологиялар таълим олувчиларда креатив тафаккурнинг турли шакллари ривожлантиришга йўналтирилганлиги билан характерланади.

Шахсга йўналтирилган таълим технологиялари таркибида интерфаол ўқитиш методлари ва технологиялари алоҳида аҳамият касб этади.

Интерфаол таълим - бўлажак мутахассислардаги касбий билим, кўникма ва малакаларни ривожлантиришнинг энг самарали шакллари саналиб, унда талабаларда креативлик қобилиятларни ривожлантиришнинг муҳим омили бўлган шахс мустақиллиги таъминланади ва ривожлантирилади.

Тадқиқотчилар Л.Н.Вавилова ва Т.С.Баниналар интерфаол таълимнинг самарали жиҳатларини куйидагича баҳолайдилар:

1. Интерфаол таълим талабалардаги билиш жараёнларини фаоллаштириш, ўзлаштирилган билим ва кўникмаларни аниқ вазиятларда қўллаш олиш, ўз имкониятларини рўёбга чиқариш, иждоий изланиш имконини беради.

2. Интерфаол таълим методлари ва технологиялари - таълим олувчилардаги мотивацияни, ностандарт вазиятларда тўғри қарор қабул қила олиш кўникмаларини, тадқиқотчилик фаоллиги, креатив фикрлаш кўникмасини ривожлантиради.

3. Интерфаол таълим муҳити таълим олувчиларда муаммоларни кўра билиш, таҳлил қилиш, фаол ҳаётий позицияни шакллантириш, толерантлик, ўзгалар фикрига ҳурмат, жамоадаги ҳамкорлик, ҳаётий кадриятларини ривожлантиришга қулай шарт-шароитларни яратади.

Таълим олувчиларнинг ўқув-билиш фаолиятини фаоллаштириш масаласи турли даврларда турли муаллифлар томонидан ўрганилган, илмий-назарий жиҳатдан асосланган. Бунда ўқитишнинг шакл, метод ва воситаларини ўзгартириш, уларни таълим олувчининг индивидуал хусусиятларига

мослаштириш, таълимни махсус психологик-дидактик шароитларини яратиш масалалари алоҳида ўрганилган.

Таълим назарияси ва шахс билиш фаоллигини ривожлантириш билан боғлиқ тадқиқотлар таҳлил этилганида, бугунги кунда педагогикада ўқитишнинг бир қатор моделлари мавжудлигини кўриш мумкин бўлади. Жумладан:

1. Пассив ўқитиш модели - бу модел доирасида таълим оловчилар ўқув жараёни объекти сифатида намоён бўладилар. Бунда талабалар ўқув ахборотларини тинглайдилар ва кўрадилар.

2. Фаол ўқитиш модели - ушбу жараёнда талабалар ўқитиш жараёни объекти сифатида фаолият кўрсатадилар. Улар ўқув ахборотларини ўзлаштириш жараёнида мустақил ишлаш, ижодий топшириқларни бажариш ишлари билан кенг кўламда шуғулланадилар.

3. Интерфаол ўқитиш модели - мазкур ўқитиш жараёни таълим оловчиларнинг мунтазам, фаол муносабатлари ва биргаликдаги ҳаракатлари асосида амалга ошади. Ушбу жараёнда талаба ва профессор-ўқитувчи ўқув жараёнининг тент ҳуқуқли субъекти ҳисобланади.

Кўплаб илмий манбаларни таҳлил қилиш натижасида биз касбий-педагогик таълим жараёнида амалга ошириладиган интерфаол ўқитишнинг ўзига хос хусусиятларини аниқлашга муваффақ бўлдик. Ўқитишнинг интерфаол методлари ва технологиялари талабаларнинг таълимий эҳтиёжларини қондиришга йўналтирилади. Жумладан:

1. Интерфаол ўқитиш жараёнининг мазмуни бўлажак ўқитувчиларнинг касбий билимларни эгаллаш эҳтиёжлари билан боғлиқ бўлиши лозим. Бунда талабаларнинг шахсий қувватлари, нуқтаи назарлари, билим даражаларини аниқ ҳисобга олиш талаб этилади.

2. Интерфаол ўқитиш жараёнида талабалар ўз кучларига нисбатан кўшимча ишонч ҳосил қилиб, умуминсоний кадриятларни ўзлаштириб, ўз ўқув фаолиятлари учун масъулият ҳиссага эга бўладилар.

3. Тренинглари, ишчан ўйинлар ёрдамида талабалар мунтазам тарзда ўз мавқеларини аниқлашга муваффақ бўладилар. Чунки жамоавий иш шакли мунтазам тарзда ўз мавқеини аниқлаш, ўз нуқтаи назарларини қатъият билан ҳимоя қилишини талаб этади. Бунинг натижасида гуруҳ аъзолари билан келишган ҳолда умумий ечимлар қабул қилинади ҳамда талабаларда яхлит команда бўлиб ишлаш, бу жараёнда ўз қобилиятларини намоён қилиш кўникмалари шакллантирилади.

4. Интерфаол ўқитиш жараёнида талабаларнинг ўзлари мустақил тарзда креатив қобилиятларини намоён қиладилар, фаол тарзда касбий сифатларни ўзлаштирадилар.

5. Талабалар ўзлари ўзлаштирган билимларни ва касбий сифатларни истиқболдаги фаолиятларида қўллаш кўникмаларини изчил тарзда эгаллайдилар.

6. Интерфаол ўқитиш жараёнида вужудга келтириладиган хайрихоҳлик муҳити, ўзаро ишонч ҳамда ҳамкорлик талабаларнинг ижодий юксалишлари учун қулай имконият яратиб, уларнинг креатив қобилиятларини мунтазам ривожлантиришга асос бўлади.

Хулоса. Юқорида баён қилинган фикрлардан келиб чиққан ҳолда шуни айтиш мумкинки, интерфаол ўқитиш талабалар билиш фаолиятини ташкил этиш ва ривожлантиришнинг махсус шакли бўлиб, бўлажак педагогларнинг педагогик маҳоратини оширишда алоҳида мавқега эга.

Адабиётлар

1. Азизходжаева Н.Н. Педагогик технология ва педагогик маҳорат (ўқув қўлланма). –Т., 2006.
2. Муслимов Н.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини касбий шакллантириш / Монография. – Т.: “Фан”, 2004.
3. Муслимов Н.А., ва бошқалар. Касб таълими ўқитувчиларининг касбий компетентлигини шакллантириш технологияси/ Монография. – Т.: “Фан ва технология” нашриёти, 2013.
4. Очилов М. Янги педагогик технологиялар. – Қарши: “Насаф”, 2000. – 80 б.
5. Очилов Малла. Муаллим қалб меъмори. – Т., 2000.
6. Педагогика /Жисмоний тарбия институтлари учун дарслик. Рус тилидан таржима. – Тошкент: “Ўқитувчи”, 1990. – 296 б.
7. Расулев А.А., Хайдаров М.М. Ўқитишнинг интерфаол методлари: Ўқув-услубий қўлланма. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2015.– 47 б.
8. Сайидахмедов Н. Педагогик маҳорат ва педагогик технология.– Т.: ОПИ, 2003.
9. Холиқов А. Педагогик маҳорат (дарслик). -Т., 2011.

МУНДАРИЖА

Бахтиёр АДIZOB. Креатив фикрлашга йўналтирилган таълим технологиялари	5
Ширинбой ОЛИМОВ. Таълимни технологиялаштиришнинг асосий элементи	9
Болта ХОДЖАЕВ. Олий ўқув юртларида муаммоли таълим технологиясини қўллашнинг айрим жиҳатлари.....	15
Nasiba AZIMOVA, Zarina NASIMOVA. O‘qituvchi nazokatida dilkashlik va pedagogik takt.....	20
Акбар ГУЛБОЕВ. Педагоглар фаолиятини ташхис қилишнинг назарий ва методологик асослари.....	26
Qobiljon ABDULLAYEV, Nargiza BOBOMURODOVA. Qadimgi mesopatamiyadagi madaniy-ma’rifiy taraqqiyot sarchashmalari	30
Гулия ҲАБИБОВА, Умида БАҲРИЕВА. Талабаларнинг мустақил иши - таълимни ташкил этишнинг етакчи шакли сифатида.....	33
Лола ЭЛИБОЕВА. Бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларининг педагогик маҳоратини оширишда интерфаол таълим методларидан фойдаланиш	37
O‘lmas QURBONOVA. O‘zbekiston va Finlyandiya ta’lim tizimi: muammo va istiqbollar.....	42
Гулчеҳра ИЗБУЛЛАЕВА. Муслихиддин Саъдий Шерозийнинг “Гулистон” ва “Бўстон” асари юксак дидактик манба сифатида	46
Gulnoz TOSHOVA. Pedagogik faoliyat va uni takomillashtirishda pedagog mahorati	52
Manzura OCHILOVA. Sharq mutaffakirlari merosida oilada bolalarni axloqiy tarbiyalash.....	57
Dildora TOSHEVA. Boshlang‘ich sinflarda “Atrofimizdagi olam” fanidan “Yashil dorixonona” mavzusini o‘qitishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari.....	61
Bobomurod JO‘RAYEV. Somoniylar davrida ta’lim tizimi va mazmuni.....	65
Dilfuza RAKHMONOVA. Equirements for preschool education teacher.....	70
Matluba HOJIYEVA. TA’LIM JARAYONIDA AKSIOLOGIK TARBIYANI TASHKIL ETISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	74
Нигина ИСМАТОВА. Оилада болаларни маънавий-ахлоқий тарбиялашда миллий кадрятлардан фойдаланиш усул ва воситалари.....	79
Олимжон АХМАДОВ. Бухорода янги усул мактаблари фаолияти (XIX аср охири XX аср I чораги) .	83
Nilufar RAXIMOVA. Tarbiya va shaxs kamoloti	89
Gulshan SAIDNAZAROVA. Al-Buxoriyning hadislarida tarbiya masalasi	94
Нигора САЙФУЛЛАЕВА. Методика оценки развития экономического мышления у студентов вуза	98
Маърифат УМУРОВА. Мактабгача ёшдаги болаларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда музиканинг ўрни.....	103
Oybek ORTIQOV. O‘quvchi-yoshlarni milliy mafkura ruhida tarbiyalash mazmuni	109
Феруза РАМАЗОНОВА. Бўлажак ўқитувчиларда касбий эътиқодни шакллантириш педагогик муаммо сифатида	113
Olimjon AHMADOV, Dilnoza ELOVA. Buxoro bosmaxona va nashriyotlariga texnika sohasidagi yangiliklarning kirib kelish tarixidan (1920-1924-yillar).....	116
Madina BAXRAMOVA. Modulli ta’limni joriy etishning muammolari va yechimlari	120
Болта ХОДЖАЕВ, Ситора ШАРИПОВА. Талабаларнинг ўқув–билув фаолиятини активлаштиришда муаммоли таълим имкониятларидан фойдаланиш	124
Shaxlo XALILOVA. Jahon pedagogikasida pedagogik muloqotning zamonaviy uslublari va uning milliy pedagogik muloqot uslublari bilan integratsiyasi	129
Zuxriddin SHERNAZAROV. Abdulla Avloniyning ma’rifiy-pedagogik faoliyati	134
Феруза ЖУМАЕВА. Ўзбек оилаларида ёшларнинг оилавий тарбия ҳақидаги тасаввурларини шакллантириш	138